

Groene Hart Koerier 9 maart 2022

door Frits Nijhof

Hoe laat is het in Koudekerk?

Dat is 'n vraag die je per dag wel tien of misschien wel twintig hoort. Iedereen heeft tegenwoordig wel 'n horloge of mobieltje en kijkt daar dan even snel op en klaar is Kees! Maar wat als je je horloge niet om hebt of mobiel leeg is....

Wij, Koudekerkers, hebben dan nog altijd de klok van de Brugkerk die ons 'n tijdsindicatie kan geven. Tweemaal in het uur worden we er even aan herinnert dat er weer 'n half uur voorbij is.

Als we de Koudekerkse brug over komen fietsen of rijden dan zijn we weer in het dorp waar we ons thuis voelen. We passeren Café De Hoek, de Brugkerk en wat verderop het Torentje van Aleid van Poelgeest. Met name de kerk zie je al van verre aan de horizon; dit is voor velen echt een oriëntatie punt.

Onlangs vertelde mij Johan Vergunst dat zijn familie een bijzondere band heeft met de kerk. Johan's grootvader was koster in de kerk. Zijn vader en soms ook ooms en tantes moesten helpen met allerlei klusjes. Een van die klusjes was o.a. het 'opwinden' van de kerkklok; nou ja opwinden, beter gezegd het omhoog takelen van twee gewichtjes(!) van elk 250 kg. *'Nou dat wil ik wel eens zien'*, was mijn reactie.

Zaterdag jl. was het dan zover. Samen met Bjorn, de zoon van Johan en Herma Vergunst, klauterden ik via twee gemetselde trappen en twee steile houten ladders om hoog naar de machinekamer van het uurwerk. Onderweg passeerden we de twee gewichten, hangend aan een staalkabel. *'Deze moeten dus omhoog'*, vertelt Bjorn. Boven moeten we aan het werk: Met ca. 80 keer zwingelen aan de slinger hangt één gewicht op z'n plek. Daarna volgt nummer twee. Dan is het mijn beurt... ik pak de slinger ter hand en begin te draaien.... na tachtig keer rond is de klus geklaard. Eigenlijk is dit 'n goed alternatief voor de sportschool... mocht er weer 'n lockdown komen. Echter, hierop zitten we niet te wachten.

Hoe lang staat de Brugkerk er al?

Over een eerste gebouw wordt gesproken van al voor 1300. In de periode 1450-1500 is er een flinke uitbreiding geweest. Na het ontzet van Leiden in 1574 veroorzaakten de watergeuzen een kleine "beeldenstorm" langs de lage zijde van de Rijn; er werden beelden en schilderijen weg gehaald, de muren en de pilaren werden daarop witgekalkt. Op het predikantenbord in de koorzaal is te zien dat in 1577 als eerste protestantse dominee Reynier Jansz. voorging in de kerk. In het interieur van de kerk werd de noodzakelijke dingen aangepast. Onder andere werd de preekstoel verplaatst, waarna rond 1800 een fraai hekwerk aan weerszijden werd geplaatst.

De kerk is gebouwd in gotische stijl. De kerk heeft een driebeukig schip; dat kun je zien op het grondplan. Het gebouw heeft een smal transept en door de toevoeging van het koor en de kapel is het een volmaakte kruiskerk geworden. Er zijn geen versieringen in de kerk, zelfs de kantelen op de pilaren zijn niet afgewerkt met ornamenten.

In 1766 werd een nieuwe preekstoel geplaatst met prachtig houtsnijwerk. Omstreeks 1780 werd de kerk uitgebreid met een en consistoriekamer alsmede een zijingang. In 1936-37 werd het doophek geplaatst. Het gewelf is toen vervangen en tevens de interieurindeling van de kerk werd ingrijpend verbouwd. Omstreeks dezelfde tijd werd er verwarming aangebracht.

Circa veertig jaar later, in 1975-76 was er een nieuwe restauratie noodzakelijk. Daarbij waren de nodige tegenvallers. De uiteindelijke kosten bedroegen ca. hfl. 500.000. Met steun van een groot aantal Koudekerkers kon deze klus op nul worden afgerond. Nu valt het gebouw onder Monumentenzorg; daarmee zijn ook subsidies beschikbaar. Men heeft een uitgebreid onderhoudsplan opgesteld, immers het onderhouden van 'n dergelijk oud gebouw vereist een gedetailleerde planning. Aan het begin van deze eeuw is men gestart met periodiek onderhoud en waar nodig wat aanpassingen en reparaties. Vermeldenswaardig is nog dat Bjorns opa 75 jaar geleden dit klusje ook twee of drie keer in de week uitvoerde. Grappig of wellicht toeval is dat de overgrootvader van Bjorn, de heer David Vergunst hiermee startte, ten tijde dat ik het levenslicht nog net niet had aanschouwd...

Bjorn en Johan, hartelijk dank voor bijzondere klauterpartij en de informatieve rondleiding van het uurwerk van de Brugkerk. Ondergetekende is weer bijzondere ervaring rijker. Bjorn takelt de gewichten op zaterdag omhoog; twee andere vrijwilligers doen dit op maandag en woensdag. Gebeurt dit niet, dan komen de gewichten op de grond, dan staat de klok stil en weten de Koudekerkers niet hoe laat het is....

Voor de geïnteresseerde, op de site van PKN Koudekerk staat een video opname van het omhoog takelen van de gewichten. <https://youtu.be/cWDDEYIMiRs>

Hierop is te zien hoe Bjorn naar boven klimt en de kerkklok 'bij de tijd houdt'.